

Crisisplan

Waterschap Rijn en IJssel 2022-2026

WATERBEHEER: VEILIG EN OP MAAT

Vastgesteld door:
Vastgesteld op:
Status:

College van dijkgraaf en heemraden
14-02-2023
Crisisplan

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Kader, doel en doelgroep	3
1.2	Uitgangspunten	3
1.3	Afbakening	4
1.4	Leeswijzer	4
2	Risicoanalyse	5
2.1	Omschrijving	5
2.2	Risico's	5
3	Crisisorganisatie en werkwijze	7
3.1	Hoofdstructuur	7
3.2	Fasering	8
3.3	Melding, alarmering en opschaling	9
3.4	Afschalen en nafase	10
3.5	Crisisteam, rollen en taken	10
3.6	Werkwijze	13
3.7	Crisiscommunicatie	15
3.8	Bijzondere bevoegdheden	15
4	Netwerk	16
4.1	Algemene en functionele keten	16
4.2	De relatie met de GRIP fasering	16
4.3	De liaisons in de veiligheidsregio's	17
4.4	Informeren, waarschuwen en alarmeren	18
5	Borging	18
5.1	Het zorgsysteem voor crisisbeheersing	18
5.2	Borging	19
6	Gerelateerde documenten	21
	Bijlage 1 Overzicht beheergebied Waterschap Rijn en IJssel	22
	Bijlage 2 Afkortingenlijst	23

1 Inleiding

1.1 Kader, doel en doelgroep

Waterschap Rijn en IJssel is beheerder van waterstaatswerken. Er zijn omstandigheden die het functioneren van waterstaatswerken ernstig in gevaar brengen. Dat zijn zogeheten water gerelateerde crises. Waterschap Rijn en IJssel treedt op bij crises om de schadelijke gevolgen te voorkomen of te beperken. Dat is crisisbestrijding. Artikel 5.29 van de Waterwet verplicht het dagelijks bestuur van het waterschap om een plan vast te stellen waarin staat hoe het waterschap crises bestrijdt.

Dit crisisplan biedt een kader voor het optreden van Waterschap Rijn en IJssel bij crises. Het doel van dit plan is tweeledig:

1. Op hoofdlijnen vastleggen hoe het waterschap zich organiseert en hoe het waterschap optreedt bij crises;
2. Betrokken medewerkers, bestuurders en netwerkpartners daarover informeren.

Het crisisplan is bestemd voor de leden van de crisisorganisatie en de netwerkpartners.

Bij het opstellen van dit crisisplan is rekening gehouden met de crisisplannen van de betrokken veiligheidsregio's, de crisisplannen van andere betrokken waterbeheerders en relevante landelijke planvorming.

1.2 Uitgangspunten

Voor de crisisorganisatie van Waterschap Rijn en IJssel gelden de volgende uitgangspunten:

- De crisisorganisatie is een afgeleide van de reguliere organisatie. De teams van de crisisorganisatie representeren de hiërarchische niveaus van het waterschap;
- Bij een crisis kantelt de organisatie en worden, afhankelijk van de ernst en omvang, één of meer delen van de crisisorganisatie actief. Dit heet opschalen;
- Na opschaling heeft de crisisbestrijding prioriteit boven de normale werkzaamheden;
- Binnen de crisisorganisatie is sprake van eenhoofdige leiding. Bij dilemma's beslist het hoofd van het betreffende of hoogst opgeschaalde team;
- Medewerkers van Waterschap Rijn en IJssel zijn verplicht om deel te nemen aan de crisisorganisatie;
- De rollen in de crisisorganisatie sluiten zoveel mogelijk aan op de reguliere functies;
- Voor de continuïteit van de crisisbestrijding is er een meervoudige bezetting van teams en rollen.

Uitgangspunten voor de crisisbestrijding zijn:

- De crisisbestrijding bouwt voort op de dagelijkse praktijk. De activiteiten van de leden van de crisisorganisatie liggen in het verlengde van hun dagelijkse werkzaamheden, evenals hun contacten met netwerkpartners;
- Bij de crisisbestrijding ligt de focus van het waterschap op het goed functioneren van de beheerde waterstaatswerken;
- Veiligheidsregio's zijn belast met het voorbereiden op en het organiseren van de rampenbestrijding en crisisbeheersing en daardoor de belangrijkste netwerkpartner van het waterschap;
- Er is een scheiding tussen uitvoering en beleid. Medewerkers in het veld bestrijden de crisis met acties en middelen, medewerkers op kantoor bedenken en organiseren oplossingen en ondersteuning voor het bestrijden van de crisis;
- Het beeld over de crisisbeheersing bij het publiek is van invloed op het imago van het waterschap. Het doel van crisiscommunicatie is snel en efficiënt voorzien in de maatschappelijke informatiebehoefte door het geven van relevante (geverifieerde) informatie over de crisis, het bieden van handelingsperspectief en betekenisgeving aan de crisis;
- Als een veiligheidsregio de regie heeft, verzorgt die de crisiscommunicatie voor publiek en media en levert Waterschap Rijn en IJssel een inhoudelijke bijdrage.

1.3 Afbakening

Dit plan gaat over het bestrijden van water gerelateerde en niet water-gerelateerde crises die het waterschap raken. Dit plan betreft niet het bestrijden van crises en rampen in het algemeen. Een crisis is een situatie waarin een vitaal belang van de samenleving wordt aangetast. Een ramp is een zwaar ongeval of andere gebeurtenis waarbij het leven en de gezondheid van veel personen, het milieu of grote materiële belangen in ernstige mate zijn geschaad of worden bedreigd. Veiligheidsregio's en gemeenten zijn daar verantwoordelijk voor. Indien bij een crisis de vitale belangen, het leven en de gezondheid van personen, het milieu of grote materiële belangen in het geding zijn, waarschuwt of alarmeert het waterschap de veiligheidsregio.

Dit plan betreft ook niet het bestrijden van incidenten. Incidenten voor het waterschap zijn ongewenste gebeurtenissen die de medewerkers van het waterschap binnen het reguliere werk oplossen. Hierbij is het niet nodig om een beroep te doen op de crisisorganisatie. Incidenten die zich mogelijk tot een crisis ontwikkelen, zijn potentiële crises. De aanpak daarvan staat wel in dit plan.

In dit plan staat op welke risico's het waterschap zich voorbereidt, hoe het zich organiseert tijdens crises en hoe het daarbij samenwerkt met netwerkpartners. Naast dit crisisplan heeft Waterschap Rijn en IJssel bestrijdingsplannen voor:

- Hoog buitenwater (hoge rivierwaterstanden);
- Zuivering technische werken (falen rioolwaterzuivering, rioolgemalen of persleidingen);
- Waterkwaliteit (chemische, biologische of nucleaire verontreiniging van oppervlaktewater);
- Wateroverlast (wateroverlast door neerslag, falende kunstwerken)
- Watertekort (weinig neerslag, hoge temperaturen, lage waterstanden en grote watervraag)
- Niet water-gerelateerde crises

In deze plannen staan concrete indicatoren voor het opschalen, de specifieke organisatie en werkwijze, concrete bestrijdingsmaatregelen en bijzondere afspraken met netwerkpartners.

1.4 Leeswijzer

In dit plan is het begrip crisis gebruikt in de brede betekenis van het woord. Het omvat alles tussen een gevaarlijke situatie en een aantasting van vitale belangen van de samenleving. Het vervangt daarmee de begrippen calamiteit en ramp.

In hoofdstuk twee staan de taken en daaruit voortvloeiende risico's op crises beschreven. Het derde hoofdstuk bevat een beschrijving van de crisisorganisatie en werkwijze. Hoofdstuk vier gaat over de samenwerking met netwerkpartners. Het vijfde hoofdstuk gaat in op het zorgsysteem en de borging van crisisbeheersing. Het laatste hoofdstuk bevat een overzicht van gerelateerde documenten.

2 Risicoanalyse

2.1 Omschrijving

Het beheergebied bestaat uit Oost-Gelderland, het zuiden van Overijssel en het zuidoosten van de Veluwe. Het beheergebied is circa 200.000 hectare groot, is verdeeld over vier veiligheidsregio's 21 gemeenten en twee provincies en er wonen ca. 650.000 inwoners.

In dit gebied heeft het waterschap de volgende vier taken:

- Waterkering, het keren van rivierwater met dijken en kunstwerken;
- Watersysteem, zorgen voor voldoende water en voor schoon water;
- Waterketen, zorgen voor het zuiveren van afvalwater;
- Vaarwegbeheer, het beheren van de Oude IJssel.

Daartoe beheert waterschap Rijn en IJssel de volgende objecten:

Waterkeringen, watersysteem en vaarwegen:

- 138 km primaire keringen
- 443 km regionale en overige niet primaire keringen
- 4.022 km hoofdwaterlopen
- 67 gemalen
- 2867 stuwen
- 25,5 km vaarwegen

Waterketen:

- 13 rioolwaterzuiveringsinstallaties
- 435 km persleidingen
- 127 gemalen

De voor het waterschap relevante risico's hebben veelal betrekking op deze objecten.

2.2 Risico's

Een risico is de kans dat een gevaar optreedt maal het effect dat een opgetreden gevaar heeft. Het waterschap is beheerder van waterstaatswerken. Dat zijn oppervlaktewateren, bergingsgebieden, waterkeringen of ondersteunende kunstwerken. Het waterschap beheert ook zuiveringstechnische werken. Voor het waterschap zijn relevante risico's alle omstandigheden die de goede staat en het functioneren van waterstaatswerken of zuiveringstechnische werken aantasten of bedreigen. Dat zijn de zogeheten water gerelateerde risico's.

Tabel met watergerelateerde risico's van Waterschap Rijn en IJssel

Risico	Oorzaken	Kans per jaar	Indicatie effect
Falende primaire waterkering	ogge rivierafvoeren	Extreem 1/100 Dreigend 1/50 Waakzaam 1	<ul style="list-style-type: none"> • overstroming van dijkkringen met meerdere meters water • mogelijk honderden dodelijke slachtoffers • mogelijk miljarden euro's schade
Falende regionale keringen	hoge waterstanden in regionale wateren, hoge rivierafvoeren	norm 1/100 dreigend 1/20 waakzaam 1/10	<ul style="list-style-type: none"> • overstroming lager gelegen gebieden met meerdere decimeters water • mogelijk ernstige hinder voor bewoners • mogelijk tientallen miljoenen euro's schade
Falend watersysteem	wateroverlast door extreme neerslag	normen: 1/10 gras 1/10 natuur 1/25 akkers 1/50 tuinbouw 1/100 bebouw dreigend 1/5 waakzaam 1/2	<ul style="list-style-type: none"> • inundatie en plasvorming lager gelegen gebieden met enkele decimeters water • mogelijk hinder voor bewoners • mogelijk enkele miljoenen euro's schade
	wateroverlast door uitvallen gemaal of achterstallig onderhoud (maaien en baggeren)	Schatting 1/10	<ul style="list-style-type: none"> • inundatie met enkele decimeters water • mogelijk hinder voor bewoners • mogelijk tonnen euro's schade

Risico	Oorzaken	Kans per jaar	Indicatie effect
	watertekort door een langdurige periode van weinig neerslag in combinatie met extreem lage rivierwaterstanden, hoge temperaturen en een grote watervraag.	Schatting 1/3	<ul style="list-style-type: none"> • schade aan regionale keringen door uitdroging. • verdroging van natuurgebieden • economische schade aan landbouw door gebrek aan beregeningswater • hinder voor bewoners door vervuild oppervlaktewater • economische schade aan landbouw door gebrek aan beregeningswater
Verontreiniging van oppervlaktewater	lozingen van chemicaliën, woekerende biologische agentia, nucleaire ongevallen, ongevallen met gevaarlijke stoffen, riool overstorten, vervuult bluswater	Schatting 2 á 3 x per jaar	<ul style="list-style-type: none"> • doorgaans beperkte aantasting van een ecosysteem • mogelijk aantasting van hele ecosystemen • mogelijk hinderlijk voor bewoners • mogelijk schadelijk voor de volksgezondheid • mogelijk tonnen tot miljoenen euro's schade
	lozing van ongezuiverd rioolwater door een technische- of toxische verstoring in de afvalwaterketen	Schatting 1 x per 2 jaar	<ul style="list-style-type: none"> • aantasting van ecosysteem door ongezuiverd rioolwater • mogelijk hinderlijk voor bewoners, bedrijven en gemeenten • mogelijk schadelijk voor de volksgezondheid • mogelijk tonnen euro's schade

Toelichting

- De wettelijke normen voor hoge rivierafvoeren zijn risiconormen en niet geschikt om de kans op opschalen te duiden. De hier genoemde kans is gebaseerd op het voorkomen van hoge waterstanden en de ervaring daarmee van de afgelopen 30 jaar.
- De normen voor wateroverlast zijn gebaseerd op de kans op wateroverlast in extreme situaties.
- Bij de overige risico's is de kans van optreden geschat op basis van opgedane ervaringen in de afgelopen jaren.
- Bij de effecten is een indicatie van denkbare effecten omschreven met de gevolgen in het effectgebied, slachtoffers en financiële schade.

Naast de water gerelateerde risico's, heeft Waterschap Rijn en IJssel ook van doen met andere risico's die de bedrijfscontinuïteit, het imago en/of de veiligheid van medewerkers in gevaar brengen. Zo heeft WRIJ in de periode van 2020-2022 met een pandemie te maken gekregen, wat effect had op de inzet van medewerkers en daarmee op de bedrijfscontinuïteit. Geleerde lessen zijn opgenomen in het crisisbestrijdingsplan niet water gerelateerde incidenten, onder het hoofdstuk 'grootschalig personeelsuitval'. Het waterschap heeft zich voorbereid op de volgende niet-watergerelateerde risico's:

- Mediacrisis;
- Terrorisme;
- Cyberaanval;
- Datalekken;
- Dierziekten;
- Aantasting analoge archief;
- Grootschalig personeelsuitval (waaronder een pandemie);
- Uitval elektra en/of ICT;
- Langdurig uitval hoofdkantoor;

Tabel risicodiagram

Effect	Catastrofaal			Dijkdoorbraak		
	Zeer ernstig			Terrorisme		
	Ernstig	Nucleaire verontreiniging water		Cyber	Wateroverlast door neerslag Watertekort Uitval elektra/ICT Uitval personeel (bv. pandemie)	
	Aanzienlijk			Wateroverlast door falend kunstwerk Dierziekten		Lozing chemicaliën Woekerende biologische agentia
	Beperkt		Schade aan archief	Mediacrisis	Datalekken Lozing ongezuiverd rioolwater	
		Zeer onwaarschijnlijk	Onwaarschijnlijk	Mogelijk	Waarschijnlijk	Zeer waarschijnlijk
Kans						

Toelichting

- Het effect is geschat op basis van de verwachte fysieke schade, economische schade en de gevolgen voor de mensen, variërend van hinder tot dodelijke slachtoffers.
- De kans is de frequentie waarmee de betreffende risico's naar verwachting optreden en lopen van enkele malen per jaar tot eens in de honderd jaar.

3 Crisisorganisatie en werkwijze

3.1 Hoofdstructuur

De crisisorganisatie bestaat uit rollen en teams. Een deel van de crisisorganisatie is buiten in het veld actief, een ander deel is op kantoor actief en een laatste deel is bij de netwerkpartners actief.

De medewerkers in het veld:

- Bekijken wat er aan de hand is en informeren het kantoor daarover;
- Bestrijden de crisis met concrete acties en de inzet van middelen.

De medewerkers op kantoor:

- Beslissen over de knelpunten in de bestrijding die het veld zelf niet kan oplossen;
- Informeren interne en externe betrokken personen en instanties over de crisis

Medewerkers bij de netwerkpartners:

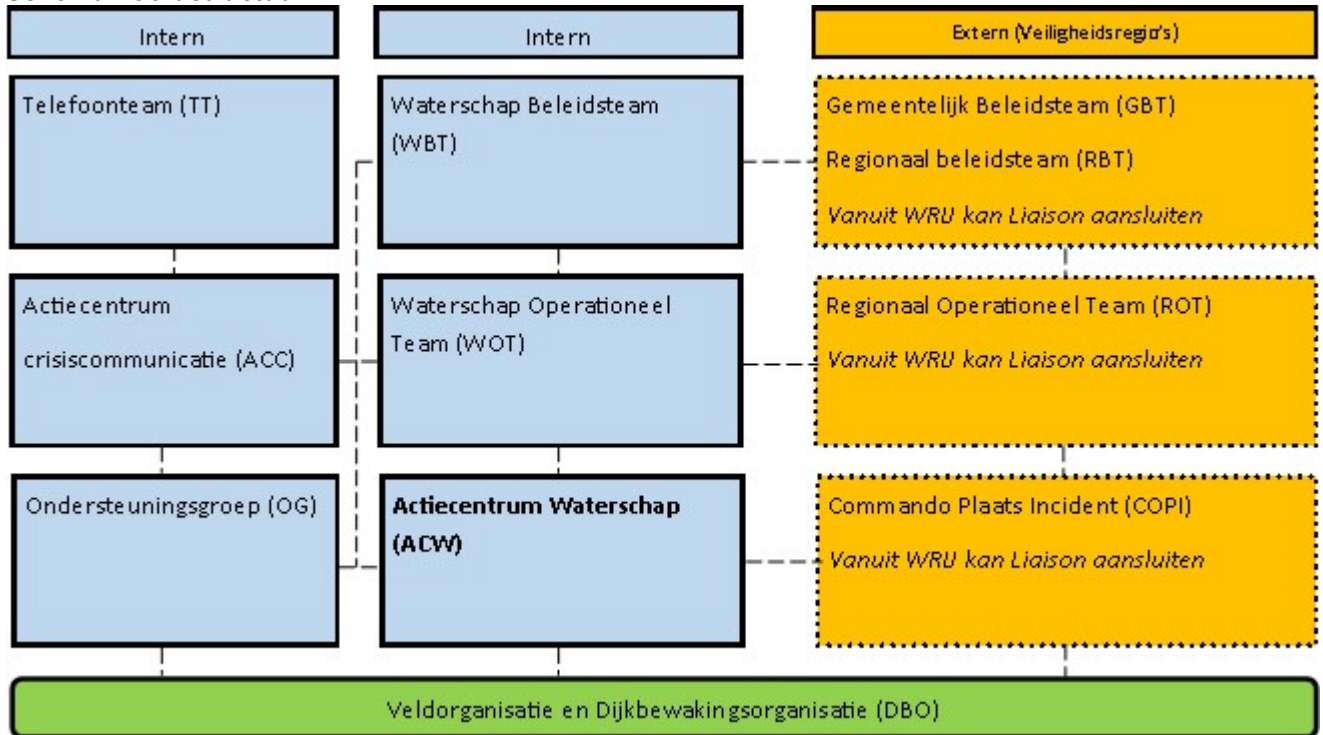
- Wisselen informatie uit tussen het waterschap en de netwerkpartner;
- Maken afspraken of nemen besluiten over de samenwerking bij de bestrijding, inclusief de crisiscommunicatie daarover.

Het informeren en beslissen op kantoor gebeurt op de volgende drie niveaus:

- Operationeel niveau over de acties en middelen, waartoe het hoofd ACW bevoegd is;
- Tactische niveau over te nemen maatregelen en beoogde effecten, waartoe de OL bevoegd is;
- Strategisch niveau over de belangen die spelen, waartoe de voorzitter van het WBT bevoegd is.

In onderstaand schema staat de hoofdstructuur met de interne en externe teams.

Schema hoofdstructuur

3.2 Fasering

Crisis verschillen in aard en omvang. De organisatie die de crisis bestrijdt, past zich daarop aan. Dit gebeurt gefaseerd en heet opschaling. Bij opschaling verandert het aantal en type ingezette teams of rollen en wijzigt de aansturing. Hiervoor hanteert Waterschap Rijn en IJssel de landelijk afgesproken uniforme fasering voor waterbeheerders. De fasen heten coördinatiefasen en zijn gebaseerd op de behoefte aan coördinatie. De coördinatiebehoefte is afhankelijk van vier criteria:

1. Het dreigingsniveau, de impact van de crisis bij de bron en in het effectgebied;
2. De bestuurlijke betrokkenheid, voor afstemming met partners en het gebruik van bijzondere bevoegdheden;
3. De financiële gevolgen, de geschatte kosten van de ontstane schade en bestrijding van de crisis;
4. De crisiscommunicatie en media-aandacht, om burgers te informeren en vragen van media te beantwoorden.

Tabel met coördinatiefasen en opschalingscriteria

Fase	Actieve teams en rollen	Dreigingsniveau	Bestuurlijke betrokkenheid	Indicatie van de schade	Crisiscommunicatie en media
Geen	Veld	Incident af te handelen binnen de dagelijkse routine	Geen	Geen of geringe schade	Geen
1	Veld ACW Liaison COPI	Crisis met beperkte impact op de omgeving	Geen	Schade tot € 0,1 miljoen	Intern en eventueel extern communiceren
2	Veld ACW WOT Liaison COPI Liaison ROT	Crisis met grote impact op de omgeving	Wordt geïnformeerd over de crisis	Schade tot € 1 miljoen	Intern en extern communiceren
3	Veld ACW WOT WBT Liaison COPI Liaison ROT Liaison GBT	Crisis met zeer grote impact en bedreiging voor mens en milieu	Lokale bestuurlijke coördinatie	Schade tot € 10 miljoen	Intern communiceren en externe communicatie lokaal afstemmen
4	Veld ACW WOT WBT Liaisons COPI Liaisons ROT Liaisons RBT	Crisis met bedreiging voor openbare orde en veiligheid	Regionale bestuurlijke coördinatie	Schade meer dan € 10 miljoen	Intern communiceren en externe communicatie regionaal afstemmen

In de crisisbestrijdingsplannen staan indicatoren voor het dreigingsniveau van de verschillende coördinatiefasen. Die indicatoren zijn richtinggevend maar niet bepalend voor het opschalingsniveau. Daarvoor wegen de andere criteria voor coördinatiebehoefte ook mee.

3.3 Melding, alarmering en opschaling

Iedere crisis begint met een melding van een incident, een storing of een waarschuwing. Binnen kantoor tijd komen deze meldingen binnen bij de betreffende unit. Buiten kantoor tijd komen de meldingen binnen bij de eerstelijns wachtdienstmedewerker van Waterschap Rijn en IJssel. Het betreft de volgende soorten meldingen:

- Waarschuwingen voor extreme neerslag van het KNMI;
- Waarschuwingen voor hoge rivierwaterstanden van Rijkswaterstaat;
- Storingen van de technische installaties;
- Signaleringen van te hoge of te lage waterstanden in het watersysteem;
- Klachten en meldingen over waterkwaliteit of waterkwantiteit van burgers of andere partijen;
- Meldingen van de meldkamers van veiligheidsregio's over incidenten en rampen waarbij het waterschap betrokken is.

Een behandelend medewerker van het waterschap verifieert de melding. Als de situatie niet binnen de dagelijkse routine is af te handelen, informeert deze medewerker binnen kantoor tijd de betreffende unitmanager over de situatie. Buiten kantoor tijd overleggen de behandelaar en de eerstelijns wachtdienstmedewerker over opschaling en informeert de eerstelijns wachtdienstmedewerker het hoofd ACW (Actiecentrum Waterschap). Op dat moment wijkt het waterschap af van de normale bedrijfsvoering en treedt de crisisorganisatie in werking. De hoofden van de te activeren teams roepen de teamleden op. Dit heet organisatorisch opschalen. Daarnaast vindt ook informatieve opschaling plaats. Daarbij informeert het hoofd van het hoogst geactiveerde team de hoofden van teams die pas in de volgende fase actief worden, zodat die op de hoogte zijn van de situatie en bij verdere opschaling snel actief kunnen worden.

De volledige procedure voor melding en opschaling staat in de 'procedure coördinatie crisis Waterschap Rijn en IJssel'.

3.4 Afschalen en nafase

Afschalen gebeurt net als het opschalen op basis van de coördinatiebehoefte. Als de coördinatiefase voor het hoogst opgeschaalde team vervalst, kan het hoofd van dat team besluiten om af te schalen naar een lagere coördinatiefase. Hiervan is sprake als:

- De dreiging is verminderd maar nog niet weg. De situatie in het veld is nog niet volledig beheers, maar vraagt naar verwachting niet meer om besluiten van het dan hoogst opgeschaalde team;
- De bestuurlijke betrokkenheid is verminderd of niet meer nodig;
- De verdere verwachte schade en te maken kosten vallen binnen de bevoegdheden van het hoofd van een lager team;
- De crisiscommunicatie kan plaatsvinden zonder inbreng van het dan hoogst opgeschaalde team.

Als de dreiging is weggenomen en de situatie in het veld beheerst, kan volledig worden afgeschaald. Dan vervalst de bestuurlijke betrokkenheid bij de bestrijding. Dan zijn er geen extra kosten meer te verwachten voor de bestrijding, maar nog wel voor het herstellen van de schade. Er is ook geen noodzaak meer om over de crisis te communiceren, maar nog wel over het herstel in de reguliere communicatie.

De nafase is het traject dat het waterschap doorloopt om na een crisis terug te keren naar de reguliere bedrijfsvoeringen om die situatie te verbeteren. In de nafase handelt het waterschap de gevolgen van de crisis af. Om de crisis af te ronden, voert het waterschap de volgende vier activiteiten uit:

- Het herstel van de schade aan de waterstaatswerken;
- De persoonlijke nazorg voor medewerkers die zijn blootgesteld aan schokkende gebeurtenissen. De unit P&O verzorgt traumaopvang voor deze medewerkers. De adviseur Arbo van het waterschap is het aanspreekpunt hiervoor;
- Het evalueren van het optreden van de crisisorganisatie. De adviseurs crisisbeheersing of andere, door het college van D&H te benoemen, functionarissen stellen een evaluatierapportage op met leerpunten voor de crisisorganisatie;
- Juridisch afhandelen van de crisis door juristen van het waterschap. Dit omvat het bepalen van de schuldvraag, het verhalen van de schade, het behandelen van schadeclaims, het voeren van bestuursrechtelijke en strafrechtelijke procedures.

Er kunnen zich echter ook crises voordoen, waarvan de afhandeling een dusdanige omvang of impact krijgt, dat het niet meer binnen de reguliere bedrijfsvoering is uit te voeren. Als het niet goed mogelijk is om deze vier activiteiten binnen de reguliere bedrijfsvoering uit te voeren, kan het hoofd van het hoogst opgeschaalde team (tegelijk met het besluit om af te schalen) besluiten om het directieteam te adviseren tot het instellen van een nafase. Als het directieteam het advies overneemt, komt er een opdrachtgever en een opdrachtnemer voor het projectmatig uitvoeren van de openstaande activiteit.

3.5 Crisisteams, rollen en taken

De crisisteams zijn samengesteld uit meerdere rollen. Iedere rol heeft bepaalde taken. Door samen te werken in een team vervullen de leden alle noodzakelijke taken van het betreffende team. De rollen zijn verdeeld in rolcategorieën. De samenhang tussen de rolcategorie is als volgt:

- Beslissers nemen besluiten over te nemen maatregelen op basis van verkregen adviezen en hun bevoegdheden;
- Adviseurs geven adviezen over te nemen maatregelen aan de beslissers op basis van hun expertise, de verkregen informatie over de situatie, aangevuld met gegevens over de beheerde objecten, het beleid van het waterschap en/of relevante wet- en regelgeving;
- Informatieverwerkers verzamelen, analyseren en beschrijven alle relevante feiten en knelpunten over de situatie, ontsluiten deze informatie en presenteren dit;
- Uitvoerders geven uitvoering aan de maatregelen waartoe is besloten;
- Ondersteuners ontzorgen de andere crisisrollen;
- Vertegenwoordigers stemmen feiten, knelpunten, maatregelen en hulpvragen af met netwerkpartners om de noodzakelijke samenwerking tot stand te brengen.

De samenhang tussen de teams in de crisisorganisatie is als volgt:

- Veldteams (dit kunnen dijkposten/inspectieteams/herstelteams zijn) zijn actief in het bron- en effectgebied, monitoren de situatie, voeren acties uit met inzet van middelen en leggen knelpunten voor aan het ACW;
- Het ACW analyseert de knelpunten van de veldteams, neemt operationele besluiten en adviseert het WOT over tactische besluiten;
- Het WOT neemt tactische besluiten en adviseert het WBT over strategische besluiten;
- Het WBT neemt strategische besluiten
- Het ACC adviseert het ACW, WOT, WBT over de crisiscommunicatie en voert deze communicatie uit;
- De OG faciliteert alle teams van de crisisorganisatie;
- Het TT voert de mondelinge publieksvoorlichting naar burgers uit.

In onderstaande tabel staat welke rollen mogelijk in de verschillende teams zitten.

Team	Rollen
Veld	Hoofd veld (uitvoerder), veldmedewerker
Dijkbewakingsorganisatie	Hoofd dijkpost, support dijkpost, dijkwacht
ACW	Hoofd ACW, (OL), ICO, GEO plotter, adviseurs vanuit de verschillende deskundigheden (keringen, kwantiteit, kwaliteit, ecologie, hydrologie, riolering, installaties, communicatie, juridisch, crisisbeheersing, ICT enz.)
WOT	OL, ICO, Geo plotter, hoofd ACW, Adviseurs.
WBT	Voorzitter WBT, adviseur reguliere organisatie, ICO, GEO plotter, OL, Adviseurs.
ACC	Adviseur communicatie, Woordvoerder, omgevingsanalisten
OG	Ondersteuners algemeen.
TT	Coördinator telefoonteam, lid telefoonteam
Overig	Liaisons COPI, ROT, WBT, assistent liaison.

Iedere rol behoort tot een bepaalde rolcategorie en heeft specifieke taken. Een overzicht daarvan staat in onderstaande tabel. Het overzicht van functionarissen gekoppeld aan crisisrollen staat opgenomen in het overzicht *'crisisorganisatie rollen en namen'*. Contactgegevens staan in de crisis app.

Beslissers	
Hoofd Veld	Taken: <ul style="list-style-type: none"> • Coördineert de bestrijding in het veld; • Meldt feiten en maatregelen aan het hoofd ACW; • Besluit over routinematige acties; • Stemt af met netwerkpartners in het veld (evt. via liaison)
Hoofd ACW	Taken: <ul style="list-style-type: none"> • Leidt het ACW; • Neemt besluiten op operationeel niveau; • Adviseert het WOT over tactische vragen en vraagt besluiten over tactiek; • Coördineert de afstemming met partners op operationeel niveau, rechtstreeks of via de liaison;
Operationeel Leider – Waterschap (OL-W)	Taken: <ul style="list-style-type: none"> • Leidt het WOT; • Neemt besluiten op tactisch niveau; • Adviseert over de strategie in het WBT en vraagt besluiten over de strategie; • Stemt af met netwerkpartners op tactisch niveau, rechtstreeks of via de liaison;

Voorzitter WBT	<p>Taken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leidt WBT; • Neemt besluiten op strategisch niveau; • Stemt af met netwerkpartners op strategisch niveau (bestuurders), rechtstreeks of via de liaison; • Is bestuurlijk woordvoerder van het waterschap;
Adviseurs	
Adviseur reguliere organisatie	<p>Taken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adviseert OL-W en Voorzitter WBT over de tactische en/of strategische vraagstukken; • Borging van de continuïteit van de reguliere organisatie; • Stemt af met netwerkpartners op strategisch niveau;
Adviseur (vanuit elke benodigde expertise)	<p>Taken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Duidt de informatie uit het veld; • Adviseert de crisisorganisatie van het waterschap vanuit eigen vakgebied (geeft adviezen over bestrijdingsmaatregelen); • Werken scenario's uit over mogelijke ontwikkelingen met een tijdlijn;
Coördinator scenariodenken	<p>Taken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Draagt bij aan heldere opdrachtomschrijving voor het scenariodenken; • Vanuit specifieke en generieke expertise bijdragen aan inhoudelijk scenariodenken; • Koppelt uitkomsten scenariodenken terug aan opdrachtgever; • Adviseert over mogelijkheden en relevantie van scenariodenken; • Ondersteunt medewerkers in hun eigen scenariodenken
Informatieverwerkers	
Informatie-coördinator	<p>Taken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Haalt informatie op over de crisis; • Vertaalt en verwerkt informatie naar een eenduidig beeld in LCMS; • Presenteert het waterbeeld in het ACW, WOT, WBT; • Ondersteunt het hoofd ACW, OL en voorzitter WBT met informatie; • Draagt zorg voor een juiste informatielijn tussen het waterschap en de netwerkpartners;
Geo plotter	<p>Taken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maakt een kaart van het bron- en effectgebied; • Visualiseert en ontsluit (geo)-informatie over een crisis;
Uitvoerders	
Veldmedewerker (en dijkwachters)	<p>Taken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voert bestrijdingsmaatregelen uit; • Volgt het verloop van de crisis in het veld, verzamelt en rapporteert feiten over de crisis;
Coördinator telefoonteam	<p>Taken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Instrueert (inhoudelijk) het telefoonteam; • Stuurde telefoonteam aan; • Stemt af met ACC.
Lid telefoonteam	<p>Taken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beantwoordt vragen van burgers; • Registreert onbeantwoorde vragen van burgers.
Ondersteuners	
Ondersteuner	<p>Taken:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Regelt faciliteiten en uitvoerende zaken op verzoek van leden van de crisisorganisatie;
Vertegenwoordigers	
Liaison CoPI	Taken: <ul style="list-style-type: none"> • Vertegenwoordigt het waterschap bij netwerkpartners in het CoPI; • Informeert en adviseert het CoPI over waterschap gerelateerde aspecten; • Neemt zo nodig namens het waterschap besluiten in het CoPI, binnen geldende mandaatregeling; • Stemt zo nodig af met het hoofd veld/ adviseur veld/ hoofd ACW/ Liaison ROT; • Stemt af met de reguliere organisatie als er geen sprake is van opschaling van het waterschap;
Liaison ROT	Taken: <ul style="list-style-type: none"> • Vertegenwoordigt het waterschap bij netwerkpartners in het ROT; • Informeert en adviseert het ROT over waterschap gerelateerde aspecten; • Neemt zo nodig namens het waterschap besluiten in het ROT, binnen geldende mandaatregeling; • Stemt zo nodig af met Liaison CoPI / Liaison RBT of GBT
Liaison RBT of GBT	Taken: <ul style="list-style-type: none"> • Vertegenwoordigt het waterschap bij netwerkpartners in het RBT of GBT; • Informeert en adviseert het RBT of GBT over waterschap gerelateerde aspecten; • Neemt zo nodig namens het waterschap besluiten in het RBT of GBT, binnen geldende mandaatregeling; • Stemt zo nodig af met Liaison ROT
Liaisonondersteuner	Taken: <ul style="list-style-type: none"> • Ondersteunt de liaison ROT, RBT of GBT • Neemt zo mogelijk de liaison ROT, RBT of GBT waar. • Verwerken van informatie in LCMS;

3.6 Werkwijze

De crisisorganisatie werkt netcentrisch, waarbij het gaat om het delen van actuele, geverifieerde en gekwalificeerde informatie ten behoeve van coördinatie en besluitvorming, zowel intern als extern. ICO's verzorgen die informatie. Adviseurs zetten dit om in adviezen. Daarbij gebruiken ze een crisismanagementsysteem.

Medewerkers in het veld draaien bij langdurige crises diensten van maximaal 12 uur. De medewerkers blijven tijdens een crisis bevoegd om alle werkzaamheden uit te voeren, die ze onder normale omstandigheden ook uitvoeren. De bestrijdingsmedewerkers worden aangestuurd door een hoofd Veld (HV), die wordt aangewezen door het hoofd ACW. Het HV zorgt voor besluitvorming, de coördinatie in het veld en de afstemming met het hoofd ACW. Afhankelijk van de aard en omvang van de crisis kunnen er meerdere HV's actief zijn op verschillende locaties.

De teams hebben een vaste samenstelling, maar de hoofden van de teams kunnen andere medewerkers, bestuurders of partners aan het team toevoegen. De teams ACW, WOT, WBT en (indien aanwezig) OG en ACC werken vanuit het ACW in het kantoor in Doetinchem. Daar zijn faciliteiten voor het verwerken van informatie en het vergaderen. Verder zijn daar communicatiemiddelen aanwezig voor de communicatie met het veld en met netwerkpartners.

In het ACW wordt de informatie gebundeld, beoordeeld en worden er concrete bestrijdingsmaatregelen uitgezet. De teams vergaderen probleemgestuurd, dat wil zeggen dat het team pas gaat vergaderen als er een knelpunt is waarover het team een besluit moet nemen. Het hoofd van het team bepaalt of een vergadering nodig is.

Het WOT kan zich in het ACW op de hoogte brengen en houden van de situatie. Het WOT beoordeelt op basis van de (verwachte) effecten of het noodzakelijk is de aanpak van de bestrijding aan te passen en of een andere tactiek moet worden gevolgd. Zodra hierbij bestuurlijke knelpunten aan het licht komen, legt het WOT deze voor aan het WBT en geeft daarbij een advies over de te nemen beslissingen.

Op basis van de verkregen informatie en het advies vanuit het WOT, neemt het WBT het besluit of aanpassing van de strategie nodig is. Het WOT zet de door het WBT geformuleerde besluiten (strategie) om in een tactiek voor de bestrijding. Op basis van de tactiek wordt vanuit het ACW-uitvoering in het veld gecoördineerd.

Afhankelijk van de aard en de omvang van de crisis, is de mogelijkheid om overleggen van crisisteams te integreren. Zo kunnen de leden van het WOT zich bij het ACW-overleg voegen om op deze manier nog sneller een beeld te vormen van de situatie, besluiten te nemen op operationeel en tactisch niveau waardoor de slagvaardigheid van de crisisorganisatie toeneemt.

De teams ACW, WOT en WBT vergaderen volgens de PBOB structuur. PBOB betekent proces, beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming. Een team vormt zich een beeld over de crisis op basis van de feiten en genomen maatregelen. Een team vormt zich een oordeel over de situatie door knelpunten en mogelijke oplossingen te benoemen. De besluitvorming voert een team uit door actiepunten voor zichzelf te formuleren en beslispunten voor hogere teams. Het onderdeel beeldvorming gebeurt doorlopend in het ACW. Leden van het WOT en WBT vormen zich, ter voorbereiding op een vergadering, een beeld van de situatie in het ACW en beperken zich tijdens de vergaderingen zoveel mogelijk tot oordeelsvorming en besluitvorming.

Typen crises

De crises waarmee het waterschap van doen heeft, verschillen in aard, omvang en intensiteit. Globaal zijn er twee typen crises te onderscheiden: flitscrises en sluipende crises. In principe is de werkwijze gelijk, maar kan de werkwijze in de praktijk anders uitpakken. In onderstaande tabel zijn de meest kenmerkende verschillen weergegeven.

Kenmerk	Flitscrises	Sluipende crises
Duur	Uren of dagen	Weken tot maanden
Intensiteit	Continu actief	Periodiek actief
Urgentie	Hoog van begin tot einde	Hoog in begin, daarna minder
Oorzaak	Weg te nemen met maatregelen	Niet snel weg te nemen
Gevolgen	Beperken met maatregelen	Beheersbaar te maken
Accent bestrijding	Op wegnemen oorzaak	Op monitoren situatie
Opschalen	Acuut na melding	Kantelpunt in lopende ontwikkeling
Afschalen	Duidelijk zodra oorzaak weg is	Onduidelijk omdat oorzaak blijft
Nafase	Niet of beperkt	Langdurig
Evaluatie	Accent op stoom afblazen	Accent op verloop crisis

3.7 Crisiscommunicatie

De crisiscommunicatie is bepalend voor het beeld over het optreden van het waterschap bij het publiek en in de media. Met crisiscommunicatie informeert het waterschap:

- Extern de direct getroffen en;
- Extern het publiek;
- Extern de media;
- Intern de niet betrokken bestuursleden;
- Intern de niet betrokken medewerkers.

Via de interne communicatielijnen (o.a. intranet) informeert de crisisorganisatie de niet betrokken medewerkers en bestuursleden over de crisis. Burgers en media worden via externe communicatiekanalen (o.a. internet, sociale media, persberichten) geïnformeerd. De communicatie heeft naast het vermelden van feiten vooral tot doel de impact van de crisis te duiden en handelingsperspectieven te bieden. Het hoogst geactiveerde crisisteam is eindverantwoordelijk voor de crisiscommunicatie.

Bij externe communicatie zal waar nodig afstemming plaatsvinden met betrokken netwerkpartners. Als de regionale crisisorganisatie is opgeschaald, verzorgt de veiligheidsregio de crisiscommunicatie. Het waterschap levert hierbij desgewenst een inhoudelijke bijdrage en stemt de eigen crisiscommunicatie hierop af. Een uitgebreide beschrijving van de crisiscommunicatie is uitgewerkt in het crisiscommunicatieplan.

3.8 Bijzondere bevoegdheden

Onderstaand worden de bijzondere bevoegdheden behandeld die het waterschap en externe partijen hebben ten tijde van crises.

Bij het bestrijden van crises kan het noodzakelijk zijn om maatregelen te nemen die in strijd zijn met geldende wet- en regelgeving. Om besluiten daartoe mogelijk te maken, beschikt het waterschap over de volgende bijzondere bevoegdheden:

- Artikel 5.30 van de Waterwet geeft het dagelijks bestuur van het waterschap de bevoegdheid om bij gevaar (omstandigheden waardoor de goede staat van een of meer waterstaatswerken onmiddellijk en ernstig in het ongerede is of dreigt te geraken) voor een waterstaatswerk de nodige maatregelen te treffen. Als de tijd ontbreekt om het dagelijks bestuur bijeen te roepen, oefent de dijkgraaf deze bevoegdheid uit. De maatregelen mogen niet in strijd zijn met de Grondwet of internationaal-rechtelijke verplichtingen. Het waterschap meldt het gebruik van deze bevoegdheid direct bij Gedeputeerde Staten en indien het een primaire waterkering betreft, bij de minister. Het waterschap vergoedt de schade die hierdoor ontstaat. Het waterschap is verplicht om het optreden te evalueren;
- Artikel 2.3 van de COA Waterschappen: geeft de werkgever de mogelijkheid om de werknemer tijdelijk te verplichten om in het belang van de organisatie:
 - Niet tot zijn functie behorende werkzaamheden te verrichten of tijdelijk een andere functie waar te nemen;
 - Werkzaamheden te verrichten buiten de voor hem vastgestelde werktijden. Dit geldt alleen als deze werkzaamheden geen bijzondere functie-eisen met zich meebrengen of als de geschiktheid voor de bijzondere functie-eisen al is vastgesteld.
- Artikel 3.2 van de Keur van Waterschap Rijn en IJssel geeft het bestuur van het waterschap de mogelijkheid om in geval van (dreigende) crises een verbod op te leggen voor:
 - Het lozen van water in, of te onttrekken aan een oppervlaktewaterlichaam;
 - Het onttrekken van grondwater of het infiltreren van water.Het verbod blijft van kracht zolang het bestuur dit noodzakelijk acht.

Enkele netwerkpartners van het waterschap beschikken over bijzondere bevoegdheden om in crisissituaties bevelen en opdrachten aan het waterschap te geven. Het waterschap dient die bevelen en opdrachten uit te voeren. Het betreft de volgende bevoegdheden:

- Artikel 5 van de Wet Veiligheidsregio's bepaalt dat de burgemeester het opperbevel heeft bij een ramp of ernstige vrees voor het ontstaan ervan.

- Artikel 39 van de Wet Veiligheidsregio's bepaalt dat bij rampen van meer dan plaatselijke betekenis, het opperbevel en een aantal bevoegdheden overgaat naar de voorzitter van de veiligheidsregio. Als het waterschap aan de bestrijding deelneemt, staat het onder bevel van de burgemeester of de voorzitter van de veiligheidsregio;
- Artikel 5.31 van de Waterwet geeft Gedeputeerde Staten en de minister van Infrastructuur en Waterstaat de bevoegdheid om aan het bestuur van het waterschap een opdracht te geven indien het waterschap ten onrechte niet of niet voldoende optreedt bij gevaar.

4 Netwerk

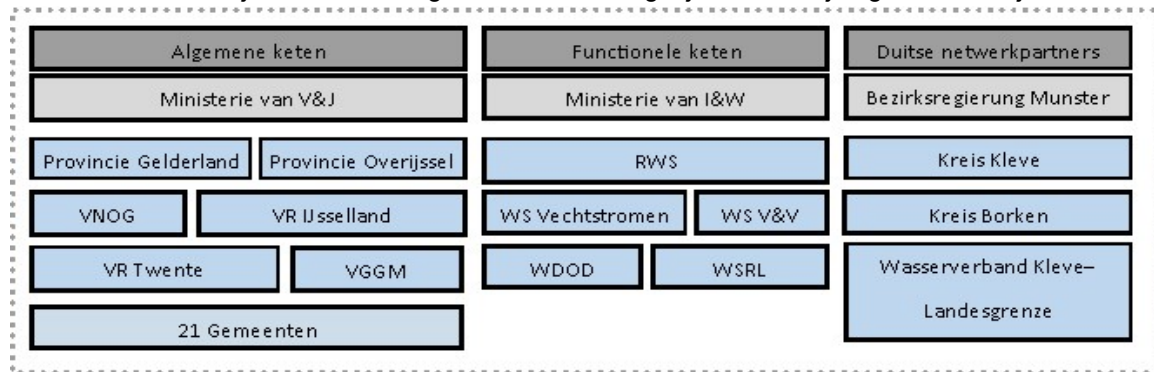
4.1 Algemene en functionele keten

Bij het bestrijden van crises is het informeren van, afstemming en samenwerking met netwerkpartners onontbeerlijk. Dit gebeurt op uitvoerend, tactisch en strategisch niveau.

De netwerkpartners omvatten overheden, instanties en ondernemingen die bij de bestrijding betrokken zijn. Instanties en ondernemingen voeren in opdracht van Waterschap Rijn en IJssel activiteiten uit bij het bestrijden van crises. Andere overheden hebben bij crises eigen taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Daarom is een zorgvuldige afstemming en samenwerking met die andere overheden noodzakelijk voor een adequate crisisbestrijding.

Het waterschap heeft, in relatie tot andere overheden, met de algemene keten en de functionele keten van doen. Daarnaast heeft het waterschap contacten met een aantal Duitse instanties. Binnen de algemene keten zijn de veiligheidsregio's de belangrijkste partner. Overheden binnen de algemene keten zijn verantwoordelijk voor openbare orde en veiligheid. Afstemming en samenwerking ermee is noodzakelijk zodra een crisis gevolgen voor de openbare orde en veiligheid heeft.

Met de waterbeheerders binnen de functionele keten waterbeheer volstaat in de meeste gevallen het informeren over een crisis. Maar als de waterstaatswerken van verschillende waterbeheerders met elkaar verbonden zijn, is afstemming en samenwerking bij crisisbestrijding noodzakelijk.

4.2 De relatie met de GRIP fasering

De veiligheidsregio's hanteren voor hun opschaling en fasering de Gestructureerde Regionale Incidenten Procedure (GRIP). Die is ook gebaseerd op de coördinatiebehoefte en kent vijf fasen. De coördinatiefasen van de waterbeheerders sluiten daar deels op aan, maar de beide faseringen zijn niet één op één aan elkaar gekoppeld. Het kan dus gebeuren, dat bij eenzelfde crisis het waterschap in een andere fase zit dan de veiligheidsregio omdat de coördinatiebehoefte verschillen.

Tabel relatie GRIP en coördinatiefasen

GRIP of coördinatiefase	Actieve teams en rollen bij waterschap	Actieve teams bij veiligheidsregio	Algemene omschrijving
Normale bedrijfsvoering	Veld	Veldeenheden en motorkapoverleg	Afhandelen van incidenten binnen de dagelijkse routine
1	Veld ACW met liaison CoPI	Veldeenheden CoPI	Crisis met een brongebied. Afstemming tussen verschillende disciplines nodig
2	Veld ACW met liaison CoPI	Veldeenheden CoPI	Crisis met bron- en effectgebied.

GRIP of coördinatiefase	Actieve teams en rollen bij waterschap	Actieve teams bij veiligheidsregio	Algemene omschrijving
3	Veld ACW met liaison CoPI WOT met liaison ROT WBT met liaison GBT	ROT Veldeenheden CoPI ROT GBT	Crisis in één gemeente
4	Veld ACW met liaisons CoPI WOT met liaisons ROT WBT met liaisons RBT	Veldeenheden CoPI ROT RBT	Crisis in meerdere gemeenten
5	Veld ACW met liaisons CoPI WOT met liaisons ROT WBT met liaisons RBT	Veldeenheden CoPI ROT en I-ROT RBT en I-RBT	Crisis in meerdere veiligheidsregio's

- Bij de veiligheidsregio IJsselland, bevat GRIP 1 zowel het operationeel optreden/ bronbestrijding als de operationele effecten.

GRIP 5 is voor regiogrens overschrijdende crises. Dan komt er een interregionaal ROT en een interregionaal RBT bij. Bij GRIP 5 blijft de werkwijze van het waterschap gelijk aan die van GRIP 4.

4.3 De liaisons in de veiligheidsregio's

In convenanten met de veiligheidsregio's waarmee waterschap Rijn en IJssel van doen heeft, zijn afspraken gemaakt over de deelname van waterschap functionarissen (liaisons) aan regionale crisisteams. Voor alle veiligheidsregio's geldt dat het waterschap in geval van een water gerelateerde crises op alle GRIP niveaus wordt uitgenodigd deel te nemen aan de regionale crisisteams.

Aan liaisons worden specifieke eisen gesteld. Onder andere op gebied van mandaat en competenties. Om te voorkomen dat liaisons onbevoegd of onbekwaam zijn, heeft het waterschap afspraken gemaakt over taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. De competenties zijn vastgelegd in rolprofielen die door de Midden- Nederlandse waterschappen gezamenlijk zijn uitgewerkt.

De volgende liaisons zijn te onderscheiden:

- Liaison COPI
- Liaison ROT
- Liaison GBT/ RBT

Verder geldt voor de inzet van liaisons het volgende:

- Afstemming tussen de liaisons en het waterschap verloopt via de informatie coördinatoren (ICO's). Deze informatie is geverifieerd in het ACW. Informatie, in woord en beeld, wordt zoveel mogelijk digitaal uitgewisseld.
- Als ruggespraak met het waterschap niet mogelijk is zijn de liaisons van Waterschap Rijn en IJssel bevoegd om op hun niveau besluiten te nemen in naam van het waterschap;
- Bestuurlijke en ambtelijke liaisons worden desgewenst bijgestaan door een ondersteuner. De ondersteuner ondersteunt bij het uitwisselen van informatie tussen de veiligheidsregio en het waterschap en werkt samen met de liaisons in andere teams. Daarnaast is de ondersteuner adviseur van de liaison en helpt desgewenst bij het duiden van informatie;
- Bestuurlijke en ambtelijke liaisons kunnen tijdelijk of permanent zitting nemen in een ROT, GBT of RBT. Bij acute crises is een permanente vertegenwoordiging noodzakelijk, bij andere dreigingen volstaat een tijdelijke vertegenwoordiging.
- De liaison CoPI en (indien aanwezig, de ondersteuner in ROT, GBT of RBT) is (zijn) permanent aanwezig in de regionale crisisteams.
- Bij een tijdelijke vertegenwoordiging is het mogelijk dat de voorzitters van het WOT en WBT zelf optreden als liaisons in de regionale crisisteams, zolang de interne crisisbeheersing dit toelaat.

Het kan voorkomen dat meerdere waterschappen betrokken zijn bij de bestrijding van een water gerelateerde crisis. In dat geval stemmen de liaisons hun inbreng van tevoren op elkaar af. Tevens kunnen de liaisons, afhankelijk van de aard en omvang van de crisis, besluiten om elkaar te vertegenwoordigen in de regionale crisisteams. De waterschappen nemen hierbij niet de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van elkaar over.

4.4 Informeren, waarschuwen en alarmeren

Het afstemmen met veiligheidsregio's en gemeenten gebeurt op de volgende manieren:

- Informeren
 - Bij crises waarbij openbare orde en veiligheid niet in het geding zijn. Dit gebeurt schriftelijk via het waterbeeld uit het crisismanagementsysteem;
- Waarschuwen
 - Bij crises met gevolgen voor openbare orde en veiligheid. Dit gebeurt mondeling via een telefoongesprek van de Operationeel Leider van waterschap Rijn en IJssel met de Operationeel Leider van de veiligheidsregio en daarna schriftelijk via het waterbeeld uit het crisismanagementsysteem.
- Alarmeren
 - Bij een ernstige dreiging voor de openbare orde en veiligheid. Dit gebeurt afhankelijk van de situatie mondeling via de meldkamer en/of mondeling via een telefoongesprek van de dijkgraaf met de burgemeester of voorzitter van de veiligheidsregio, een telefoongesprek van de Operationeel Leider van waterschap Rijn en IJssel met de Operationeel Leider van de veiligheidsregio en daarna schriftelijk via het waterbeeld uit het crisismanagementsysteem.

5 Borging

5.1 Het zorgsysteem voor crisisbeheersing

Samen met zes andere Midden-Nederlandse waterschappen heeft Waterschap Rijn en IJssel de visie en het beleid op het gebied van crisisbeheersing vastgelegd in het beleidskader 'Drijvende Kracht 2022-2025'.

Crisisbeheersing is geen op zichzelf staande zaak, maar een integraal onderdeel van de reguliere taken en werkzaamheden. Waterschap Rijn en IJssel maakt gebruik van een crisiszorgsysteem om de voorbereiding op crises integraal te borgen in de reguliere organisatie. Het zorgsysteem voor crisisbeheersing bestaat uit:

1. Het vastleggen van de manier van werken in documenten;
2. Het inrichten en onderhouden van de crisisorganisatie met werving en selectie van nieuwe leden;
3. Het opleiden, trainen en oefenen van de leden van de crisisorganisatie;
4. Het afstemmen en samenwerken met de netwerkpartners;
5. Het verankeren van de crisisbeheersing in de reguliere organisatie.

Ad 1. De documenten zijn er op vier niveaus;

- Beleidsmatige plannen met uitgangspunten en hoofdlijnen, zoals dit crisisplan;
- Uitvoerende plannen met aanpak en organisatie voor specifieke crises, zoals crisisbestrijdingsplannen en draaiboeken.
- Werkdocumenten (procedures, instructies) met aanwijzingen over de manier van werken;
- Gegevens over crisisbestrijding, zoals bereikbaarheidsgegevens en noodmaterialen.

Ad 2. De opleidingen en trainingen voor het bijbrengen en onderhouden van kennis en vaardigheden omvatten:

- Algemene opleidingen over crisisbeheersing;
- Specifieke opleidingen en trainingen over bepaalde aspecten van de crisisbeheersing;
- Bijeenkomsten voor bepaalde rollen om kennis en ervaringen te delen;
- Teamoefeningen voor de teams op kantoor;
- Multidisciplinaire oefeningen waarbij WRIJ de samenwerking met netwerkpartners beoefent.

- **Systemoefeningen.**

Voor de opleidingen, trainingen en oefeningen geldt dat de leden van de crisisorganisatie jaarlijks voldoende tijd (gemiddeld twee activiteiten afhankelijk van type crisisrol) besteden om hun kennis en vaardigheden te ontwikkelen en op peil te houden. Het optreden in een crisis geldt daarbij als deelname aan een oefening.

Ad 3. De belangrijkste netwerkpartners zijn de vier veiligheidsregio's. Bij een veiligheidsregio is Waterschap Rijn en IJssel zelf deelnemer aan overleg op bestuurlijk, directie en uitvoerend niveau. Bij de overige drie veiligheidsregio's wordt Waterschap Rijn en IJssel vertegenwoordigd door een ander waterschap. De samenwerking met de veiligheidsregio's omvat:

- Multidisciplinaire planvorming;
- Multidisciplinaire opleidingen en oefeningen;
- Multidisciplinaire evaluaties van oefeningen en crises.

Waterschap Rijn en IJssel werkt samen met de volgende andere waterbeheerders bij crisisbeheersing:

- Zes andere waterschappen in het Platform Crisisbeheersing Waterschappen Midden- Nederland, door het ontwikkelen en uitvoeren van gezamenlijk beleid voor crisisbeheersing, organiseren van opleidingen, trainingen en teamoefeningen en het afstemmen van de crisisorganisatie en werkwijze;
- De sector waterschappen door deelname aan landelijke activiteiten voor crisisbeheersing van de Unie van Waterschappen;
- Meerdere diensten van Rijkswaterstaat op incidentele of projectmatige basis.

Ad 4. De crisisbeheersing is verankerd in de organisatie d.m.v. een team crisisbeheersing.

De adviseurs crisisbeheersing coördineren de activiteiten voor crisisbeheersing. Deze adviseurs zijn hiërarchisch geplaatst in de unit Vergunningverlening en Handhaving. De bestuurlijke verankering, besluitvorming en budgetbewaking loopt via de normale lijn van respectievelijk unit V&H, Directieteam, college van D&H en het AB.

5.2 **Borging**

Om de beheersing en verbetering van de crisisbeheersing te borgen, gebruikt het waterschap onderstaande twee Plan-Do-Check-Act cirkels.

crisisbeheersing

Plan →	Do ↓
<ul style="list-style-type: none"> • Het vastleggen van voorgenomen activiteiten op het gebied van de plannen, het opleiden, trainen en oefenen en de samenwerking met netwerkpartners in het jaarplan CZS (crisis zorg systeem), gebaseerd op het beleidsplan, het jaarverslag CZS en nieuwe ontwikkelingen 	<ul style="list-style-type: none"> • De uitvoering van de activiteiten door de adviseurs crisisbeheersing en andere betrokken inhoudskundigen, zoals het opstellen en actualiseren van plannen, het organiseren van opleidingen, trainingen en oefeningen, het afstemmen met netwerkpartners
↑ Act	← Check
<ul style="list-style-type: none"> • De activiteiten bijsturen op basis van knelpunten die de leden van team crisisbeheersing signaleren • Nieuwe ontwikkelingen en aanbevelingen uit het jaarverslag of evaluaties vertalen in activiteiten voor het nieuwe jaarplan 	<ul style="list-style-type: none"> • De voortgang en bereikte resultaten bewaken in bijeenkomsten van de team crisisbeheersing • Het opstellen van een jaarverslag CZS met een toetsing van het uitgevoerde jaarplan en aanbevelingen voor geconstateerde knelpunten

Crisisbestrijding

Plan →	Do ↓
<ul style="list-style-type: none"> • Het vastleggen van de manier van werken van de crisisorganisatie in het crisisplan, de crisisbestrijdingsplannen en de werkdocumenten • Het opleiden en trainen om de leden van de crisisorganisatie de benodigde kennis en vaardigheden bij te brengen 	<ul style="list-style-type: none"> • Het bestrijden van crises en het houden van oefeningen waarbij de crisisorganisatie uitvoering geeft de manier van werken die in de plannen is beschreven
↑ Act	← Check

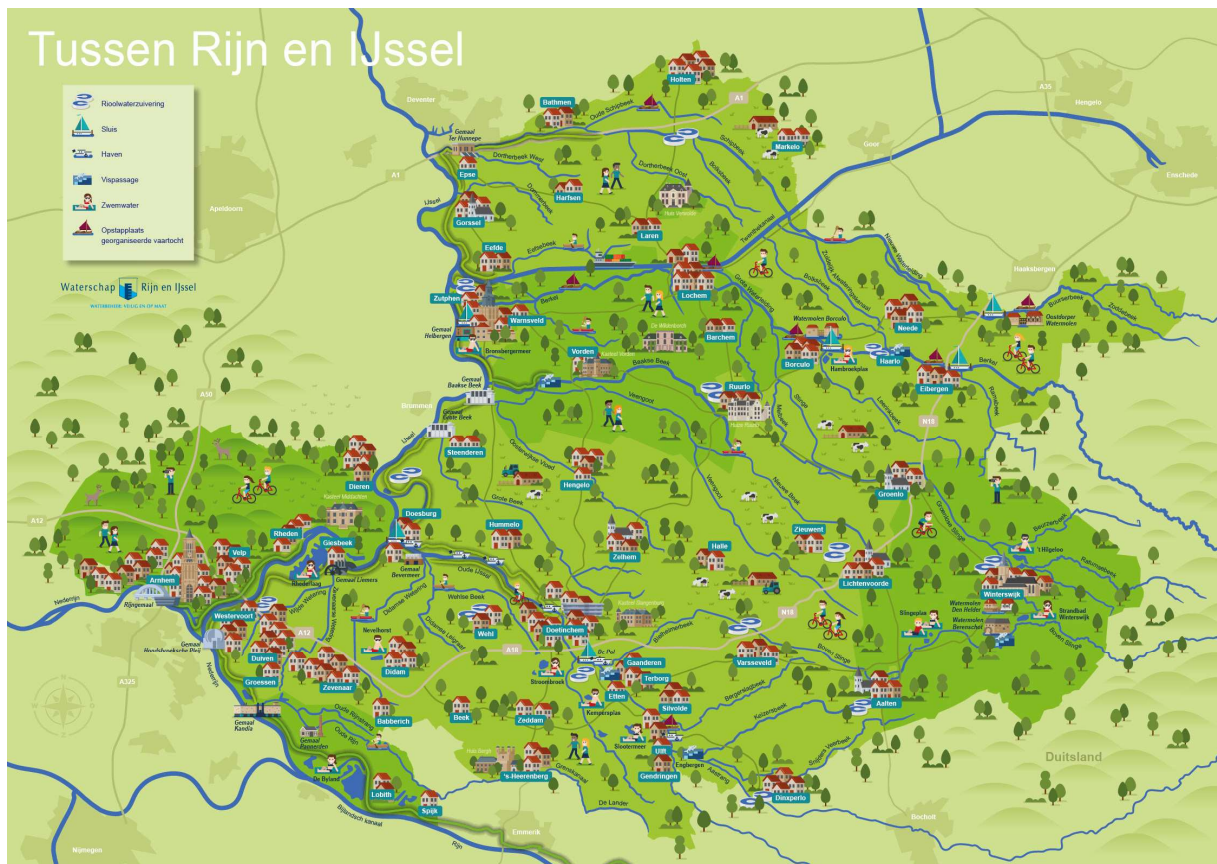
<ul style="list-style-type: none">• Het bijstellen van het crisisplan, crisisbestrijdingsplannen of werkdocumenten op basis van de verbeterpunten• Het opzetten van aanvullende opleidingen en trainingen voor leden van de crisisorganisatie op basis van de verbeterpunten	<ul style="list-style-type: none">• Het evalueren van crises en van oefeningen door b.v. de adviseurs crisisbeheersing om na te gaan of het optreden van de crisisorganisatie de gewenste resultaten oplevert en om verbeterpunten aan te geven• Het beleggen van de verbeterpunten bij de unitmanagers
---	--

6 Gerelateerde documenten

In dit crisisplan is naar de volgende documenten verwezen:

- Crisisbestrijdingsplan hoogwater
- Crisisbestrijdingsplan wateroverlast
- Crisisbestrijdingsplan watertekort
- Crisisbestrijdingsplan waterkwaliteit
- Crisisbestrijdingsplan zuiveringstechnische werken
- Crisisbestrijdingsplan niet watergerelateerde incidenten
- Crisiscommunicatieplan
- Crisisorganisatie rollen en namen
- Procedure coördinatie crises
- Procedure voorbereiden dijkbewakingsorganisatie
- Beleidskader Drijvende kracht

Bijlage 1 Overzicht beheergebied Waterschap Rijn en IJssel

Bijlage 2 Afkortingenlijst

CoPI	Commando plaats incident
GBT	(Gemeentelijk) Beleidsteam
GRIP	Gecoördineerde regionale incidentbestrijding procedure
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
OL	Operationeel leider
OTO	Opleiden, trainen en oefenen
OVD	Officier van dienst
RBT	Regionaal beleidsteam
ROT	Regionaal operationeel team
ACW	Actiecentrum Waterschap
WOT	Waterschap operationeel team
WBT	Waterschap beleidsteam
OL	Operationeel leider
ICO	Informatiecoördinator
FZ	Facilitaire zaken
P&O	Personeel en organisatie
V&H	Vergunningverlening en handhaving
D&H	Dijkgraaf en heemraden
DT	Directieteam
AB	Algemeen bestuur
VNOG	Veiligheidsregio Noord- en Oost- Gelderland
VGGM	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland- Midden
PBOB	Proces, beeld, oordeel, besluitvorming
CZS	Crisiszorgsysteem